

Sygn. akt I USK 537/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania M. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 września 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Płocku
z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt VI Ua 22/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Płocku wyrokiem z 13 kwietnia 2021 r., IV U 184/19, zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. (organ rentowy) z 27 lutego 2019 r., w ten sposób, że przyznał M. G. (ubezpieczony) prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 20 listopada 2018 r. do dnia 22 lutego 2019 r. oraz uchylił jego zobowiązanie do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w kwocie 10.779,36 zł za okres od dnia 20 listopada 2018 r. do dnia 9 stycznia 2019 r.

Sąd Rejonowy ustalił, że ubezpieczony był zatrudniony w G. sp. z o.o. do końca września 2018 r. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym. Od dnia 8 października 2018 r. do dnia 22 lutego 2019 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim. W dniu 12 października 2018 r. wystąpił o zasiłek chorobowy. Oświadczył, że nie wykonuje działalności zarobkowej. Wraz ze złożonym oświadczeniem otrzymał pouczenie, że jeśli pobierze zasiłek chorobowy za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia i nie poinformuje organu rentowego o zaistnieniu okoliczności, które mają wpływ na prawo do świadczenia, zostanie ono uznane za nienależnie pobrane i będzie podlegało zwrotowi. Organ rentowy wypłacił ubezpieczonemu zasiłek chorobowy za okres od 8 października 2018 r. do 9 stycznia 2019 r. w kwocie 19.867,84 zł. W dniu 30 października 2018 r. ubezpieczony działający w imieniu i na rzecz M. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. podpisał akt notarialny o zawiązaniu spółki komandytowej.

Sąd Rejonowy stwierdził, że ubezpieczony rzeczywiście nie wykonywał w okresie orzeczonej niezdolności pracy zarobkowej. Zawarł umowę spółki komandytowej, ale w tym okresie nie prowadziła ona faktycznej, przynoszącej dochody działalności. Ubezpieczony przedłożył organowi rentowemu stosowne zwolnienia lekarskie potwierdzające jego niezdolność do pracy a zasadność ich wystawienia nie była kwestionowana. Do podjęcia działalności doszło z końcem lutego 2019 r., kiedy została wystawiona pierwsza faktura sprzedażowa. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że ubezpieczony nie kontynuował działalności zarobkowej w okresie od dnia 20 listopada 2018 r. do dnia 22 lutego 2019 r. w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, a zatem miał prawo do zasiłku chorobowego za cały okres niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy w Płocku, wyrokiem z 1 lipca 2021 r., VI Ua 22/21, na skutek apelacji wniesionej od wyroku Sądu Rejonowego przez organ rentowy, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy wskazał, że niezdolność odwołującego do pracy powstała 8 października 2018 r., a zatem po ustaniu tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, którym było zatrudnienie w G. Sp. z o.o. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego z tytułu

niezdolności do pracy za okres od 20 listopada 2018 r. do 22 września 2019 r. opierając się na treści przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Podstawą faktyczną odmowy świadczenia było ustalenie, że ubezpieczony jest komandytariuszem w spółce zarejestrowanej w KRS 20 listopada 2018 r. Sąd drugiej instancji stwierdził, że w okresie objętym zaskarżoną decyzją tj. od 20 listopada 2018 r. do 22 lutego 2019 r., ubezpieczony posiadał inny tytuł do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, którym było prowadzenie pozarolniczej działalności, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej. Nie przysługiwało mu prawo do zasiłku chorobowego w okresie posiadania statusu wspólnika spółki komandytowej tj. za okres od 20 listopada 2018 r. do 22 lutego 2019 r.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że ubezpieczony został pouczone przez organ rentowy jeszcze przed wypłatą zasiłku, iż zasiłek chorobowy za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje, gdy ubezpieczony będzie kontynuował działalność zarobkową lub podejmie działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Umowa spółki została zawarta 30 października 2018 r., a spółka została zarejestrowana 30 listopada 2018 r. W chwili wypłaty zasiłku tj. 22 stycznia 2019 r. ubezpieczony miał świadomość, że zasiłek za okres po ustaniu zatrudnienia nie przysługuje, jeżeli osoba niezdolna do pracy podejmie działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. W świetle powyższych ustaleń zdaniem Sądu Okręgowego organ rentowy prawidłowo zobowiązał odwołującego do zwrotu zasiłku chorobowego pobranego za okres od 20 listopada 2018 r. do 9 stycznia 2019 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł M. G., zaskarżając wyrok ten w całości. Ubezpieczony uzasadnił przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tym, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zdaniem ubezpieczonego Sąd Okręgowy dopuścił się rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego w zakresie ich wykładni oraz niewłaściwego zastosowania. Dokonana wykładnia sprowadza się do przyjęcia, że uzyskanie już tylko statusu komandytariusza (w tym

przypadku z chwilą wpisu w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego) jest równoznaczne z podjęciem i prowadzeniem działalności zarobkowej, co w konsekwencji prowadzi do objęcia tegoż wspólnika obowiązkowym ubezpieczeniem, a idąc dalej obowiązku zwrotu przyznanego świadczenia. W ocenie skarżącego podejście czysto formalne pomija aspekt rzeczywiście podejmowanych czynności gospodarczych, w tym faktycznych i prawnych, zarówno przez wspólnika jak i samą spółkę, a następnie wypracowanego zarobku. Konsekwencją przyjęcia nieprawidłowej wykładni przepisów było zdaniem skarżącego niewłaściwe zastosowanie art. 84 ust. 1, ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej odwołującego do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przywołanej w rozpoznawanej skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że w judykaturze przyjmuje się, iż oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642; z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi

(postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577; z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Skarżący ma obowiązek wskazania jakie przepisy zostały naruszone przez Sąd oraz wykazania, że w wyniku tego naruszenia doszło do wydania rażąco nieprawidłowego orzeczenia. Skarga kasacyjna nie jest bowiem kolejnym zwyczajnym środkiem zaskarżenia.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sformułowany przez skarżącego nie spełnia powyższych wymagań. Przede wszystkim nie wskazał, jakie przepisy prawa miałyby zostać w oczywisty sposób naruszone przez Sąd drugiej instancji, ponieważ skarżący odwołuje się do „wyżej wymienionych” przepisów. Nie jest rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w innych elementach konstrukcyjnych skargi. Z konstrukcji uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżący zmierza do zmiany niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego dotyczącej odmowy prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 20 listopada 2018 r. do dnia 22 lutego 2019 r. i zobowiązano do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od dnia 20 listopada 2018 r. do dnia 9 stycznia 2019 r. w kwocie 10.779,36 zł. Można zatem domyślać, się że dopatruje się oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w naruszeniu wskazanych w ramach podstaw skargi kasacyjnej przepisów ustawy zasiłkowej (a mianowicie: art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych), a wskazuje jedynie art. 84 ust. 1, ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej.

Należy przypomnieć, że zasiłek chorobowy zastępuje utracony zarobek. Sąd Najwyższy wielokrotnie prezentował pogląd, że chronionym ryzykiem jest niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) działalności zarobkowej, której wykonywanie stanowiło tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością. Jeżeli po ustaniu jednego tytułu ubezpieczenia – jak w niniejszej sprawie - dojdzie do podjęcia innej działalności, która stanowi samodzielny tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym, zdarzenie ubezpieczeniowe (choroba) pozostaje w związku z nowym tytułem ubezpieczeniowym (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r.,

III ZP 11/01, OSP 2002 nr 1, poz. 18, OSP 2002 nr 12, poz. 151 z glosą H. Pławuckiej). O ile podleganie ubezpieczeniom społecznym osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą uzależnione jest od jej faktycznego, a nie tylko formalnego, prowadzenia, o tyle stosownie do art. 8 ust. 6 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej samo posiadanie statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnika spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej kreuje odrębny tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym. Nieprowadzenie działalności przez spółkę nie ma znaczenia dla powstania tytułu ubezpieczeniowego wynikającego z faktu bycia jej wspólnikiem.

Organ rentowy wypłacił wnioskodawcy w dniu 22 stycznia 2019 r. zasiłek chorobowy za okres od po ustaniu zatrudnienia u płatnika składek G. [...] Sp. z o.o. (to jest za okres od 8 października 2018 r. do 9 stycznia 2019 r.) w kwocie brutto 19.867,84 zł. Zasiłek był wypłacony na podstawie złożonego 12 października 2018 r. przez wnioskodawcę oświadczenia, w którym został on pouczone o konieczności niezwłocznego poinformowania organu rentowego w przypadku zmiany danych podanych w tym oświadczeniu. Od 20 listopada 2018 r. wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, także do ubezpieczenia chorobowego, jako wspólnik spółki komandytowej. Zgłoszenie złożono 25 stycznia 2019 r. W związku z tym organ rentowy stwierdził prawidłowo, że wnioskodawca nie ma prawa do zasiłku chorobowego za okres od 20 listopada 2018 r. do 22 lutego 2019 r.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że komandytariusz przystępujący w formie aktu notarialnego do zarejestrowanej spółki komandytowej, która prowadzi działalność pozarolniczą, podlega od dnia tego przystąpienia (a nie od dnia jego zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym) obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej przez spółkę działalności pozarolniczej, chyba że podlega już innemu obligatoryjnemu tytułowi ubezpieczeń społecznych (art. 8 ust. 6 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej). Zatem data podpisania aktu notarialnego o przystąpieniu do spółki komandytowej jest terminem, od którego należy opłacać obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 kwietnia

2013 r., II UK 227/12, OSNP 2014 nr 7, poz. 103; 7 stycznia 2013 r., II UK 144/12; LEX nr 1281321; 7 grudnia 2012 r., II UK 121/12, OSNP 2013 nr 23 - 24, poz. 281; 7 grudnia 2012 r., II UK 119/12, LEX nr 1619631; 7 grudnia 2012 r., II UK 121/12, OSNP 2013 nr 23 - 24, poz. 281; 23 października 2012 r., II UK 75/12, LEX nr 1619682; 7 marca 2012 r., II UK 18/12, OSNP 2013 nr 5 - 6, poz. 60, 3 marca 2020 r., II UK 295/18, OSNP 2021 nr 4, poz. 43, 15 lipca 2020 r., II UK 336/18, OSNP 2021 nr 4, poz. 46). Powyższe oznacza, że Sąd drugiej instancji prawidłowo ustalił wystąpienie okoliczności wykluczających prawo do wnioskodawcy do zasiłku chorobowego za wskazany w zaskarżonej decyzji okres.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[as]